Ведаць, думаць, ствараць

Выхаванне студэнтаў і павышэнне якасці падрыхтоўкі спецыялістаў у вну — гэта складаны, шматбаковы працэс, які абумоўліваецца многімі фактарамі: якасцю выкладання, ідэйным і навуковым узроўнем лекцый, арганізацыяй працы і побыту студэнтаў, іх удзелам у грамадскай рабоце і г. д.

Адным з найбольш важных бакоў гэтага працэсу з'яўляецца выхаванне ў студэнтаў умення творча думаць, быць настойлівымі ў пошуках новага, перадавога, фарміраванне людзей ініцыятыўных, людзей, якія імкнуцца да самастойнай пастаноўкі важных пытанняў і ўмення вырашаць іх.

Шляхоў для дасягнення гэтай мэты шмат. Адзін з іх — добрая арганізацыя вучэбнага працэсу. Ведама, што вялікую частку часу, які студэнт праводзіць у сценах вну, ён знаходзіцца пад уплывам выкладчыка. Апошні мае магчымасць праяўляць вялікае выхаваўчае ўздзеянне на студэнта ў працэсе чытання лекцый, правядзення лабараторных заняткаў, у час практыкі.

Аднак справа не толькі ў колькасным баку выкладзенага фактычнага матэрыялу і ступені яго дэталізацыі, але і ў тым, як гэты матэрыял выкладаецца. Важна, каб у працэсе чытання курса ў студэнта ўзбуджаўся гонар за поспехі нашай краіны, зацікаўленасць у камуністычным будаўніцтве, жаданне аддаць сваю працу гэтай высакароднай справе.

Другі не менш важны і цалкам апраўдаўшы сябе сродак — добрая арганізацыя работы студэнцкага навуковага таварыства і навуковых гурткоў. У навуковым гуртку, калі яго работа пастаўлена належным чынам, студэнт вучыцца творча асэнсоўваць прачытанае, авалодвае прыёмамі і метадамі самастойнага даследавання. Работа ў гуртках дапамагае выяўляць сярод студэнтаў найбольш здольных, узнімае ў студэнтаў цікавасць да будучай працы, выхоўвае любоў да сваёй прафесіі. Многія юнакі і дзяўчаты ў навуковых гуртках пачыналі свой складаны шлях у навуку.

Прыцягваючы студэнта да навуковай працы, важна захапіць яго тэмай, запаліць у ім іскру цікавасці, а потым прасачыць, каб гэтая іскра разгарэлася ў полымя навуковай творчасці.

У гэтых адносінах у навуковых работнікаў біялагічнага факультэта ёсць некаторы вопыт. Маючы высокакваліфікаваныя сілы (12 прафесараў і 25 дацэнтаў), кафедры паспяхова вядуць даследаванні па многіх важнейшых праблемах. Творчая навуковая дзейнасць выкладчыцкага складу і 47 аспірантаў факультэта служыць прыкладам для студэнтаў і ўзбуджае ў іх цікавасць да навукі. Таму не выпадкова, што на кафедрах рэгулярна працуе ў навуковых гуртках больш за 200 студэнтаў стацыянара.

Важна заўважыць, што на працягу некалькіх гадоў пасяджэнні гурткоў штотыднёва праходзяць у строга вызначаны дзень і час у прысутнасці ўсяго выкладчыцкага складу і аспірантаў кафедраў. На пасяджэннях абмяркоўваюцца вынікі даследаванняў вучоных, аспірантаў, студэнтаў.

У значнай ступені поспех і актыўнасць студэнтаў у рабоце гуртка вызначаюцца тым, наколькі ўмела падабрана тэма будучага даследавання. Нашы вучоныя, як правіла, тэматыку студэнцкіх работ звязваюць з агульнай навуковай праблемай кафедры, сочаць, каб тэма была актуальная, распрацоўвала новае пытанне і мела навуковае і прыкладное значэнне.

Многія з нашых нядаўніх выпускнікоў, якія сталі ўжо кандыдатамі навук, працягваюць распрацоўку тых тэм, якія яны абралі на 2-м і 3-м курсах. Так, кандыдат біялагічных навук У. П. Ляхновіч, цяпер загадчык лабараторыі гідрабіялогіі Беларускага навукова-даследчага інстытута рыбнай гаспадаркі, яшчэ на другім курсе пачаў работу па вывучэнню прадукцыйнасці рыбаводных сажалак. Гэтай жа тэме была прысвечана яго дысертацыя. Цяпер у сааўтарстве з прафесарам Г. Г. Вінбергам ён здаў у друк буйную манаграфію «Мінеральныя ўгнаенні рыбаводных сажалак». Былыя выпускнікі біяфака, цяпер старшыя супрацоўнікі АН БССР, кандыдаты біялагічных навук В. І. Гапоненка, М. С. Долбік, дацэнты і асістэнты кафедраў біяфака Л. В. Кахновіч, А. В. Лешына, Ю. С. Патаенка, Я. І. Тарасевіч і многія іншыя, па сутнасці, вядуць даследаванні ў тым напрамку, які атрымалі яшчэ ў студэнцкія гады. На трэцім курсе В. С. Анохіна зацікавілася вывучэннем прычын перараджэння безалкалоідных лубінаў у алкалоідныя. Гэтую работу тав. Анохіна працягвала аспіранткай і пад кіраўніцтвам прафесара М. В. Турбіна паспяхова справілася з пастаўленай задачай, у тэрмін прадставіла да абароны кандыдацкую дысертацыю.

Дарэчы будзе заўважыць, што за пасляваенныя гады з 700 выпускнікоў стацыянара 65 чалавек абаранілі кандыдацкія дысертацыі. Больш палавіны выпускнікоў факультэта працуе ў навуковых установах, на доследных станцыях, у лабараторыях, інстытутах АН БССР.

Выпускнікі, якія пажадалі працаваць у сярэдніх школах, таксама прывілі сабе цікавасць да даследаванняў, а такая якасць зусім неабходная для педагога.

Дацэнт П. Р. ПЯТРОВІЧ,
дэкан біялагічнага факультэта.

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

За мичуринскую *биологию*

Орган партийной, комсомольской и профсоюзной организаций биологического факультета

Дэкан біялагічнага факультэта П. Р. Пятровіч за работай.
Фота студэнта І. МІНЬКО.

Дзякуй Вам, Святлана Аркадзьеўна!

Экзамен здадзены! Мы, узбудараджаныя, выйшлі з аўдыторыі, і дзень здаўся нам цудоўным. Яшчэ б! Здадзен адзін з самых цяжкіх экзаменаў — нямецкая мова. І як! 3 — «выдатна», 5 — «добра» і 1 — «здавальняюча».

Нялёгка прыйшлося нам у другім семестры на занятках па нямецкай мове. Уведзена новая сістэма навучання. Мы нават разгубіліся: з чаго пачаць? Здавалася немагчымым вывучыць столькі незнаёмых слоў, выразаў, навучыцца чытаць нямецкі раман. Але на дапамогу прыйшла наша выкладчыца Святлана Аркадзьеўна Стэбуля. Яна змагла пераканаць, што ўсё залежыць ад нас саміх, назначыла дадатковыя заняткі, не лічылася з часам, рабіла ўсё для таго, каб мы авалодалі граматыкай. Не заўсёды мы цанілі тую ўвагу, што ўдзяляла нам Святлана Аркадзьеўна. І толькі перад экзаменам зразумелі, колькі часу згублена за год. Трэба было навярстаць яго ў час падрыхтоўкі да экзамену.

Першы дзень падрыхтоўкі — і мы ў паніцы: вельмі вялікі аб'ём матэрыялу! І вось кансультацыя. Чатыры гадзіны займалася Святлана Аркадзьеўна з намі. Яна ўразіла нас сваёй энергічнасцю. Той вечар даў нам больш, чым дзень нашай самастойнай працы. На другі дзень здзіўляючая кансультацыя паўтарылася: На гэты раз яна цягнулася пяць гадзін. І зноў ніводнага намёку на стомленасць, на недахоп часу, хоць у Святланы Аркадзьеўны яшчэ адна вучэбная група, сям'я.

Вялікае студэнцкае дзякуй Вам, Святлана Аркадзьеўна, за веды, якія вы далі нам, за тое, што паказалі нам прыклад моцнай волі, настойлівасці, за тое, што адкрылі ў нас чалавечыя якасці.

Студэнты 2 курса:
Н. АРТЫМОЎСКАЯ,
Е. ЛІН,
Л. ПЕЙЗІНА,
Л. ГАРДОВІЧ і інш.

ГІДРАБІЁЛАГІ — У ПЛАВАННЕ

На кафедры заалогіі бесхрыбетных пад кіраўніцтвам прафесара Г. Г. Вінберга распрацаваны арыгінальныя метады вывучэння прыродных вадаёмаў. З мэтаю праверкі гэтых метадаў і распрацоўкі рацыянальнай сістэмы вядзення рыбнай гаспадаркі на азёры Браслаўскай групы накіроўвалася комплексная навуковая экспедыцыя. У яе складзе — прафесар Г. Г. Вінберг (кіраўнік), кандыдат навук П. С. Неваломская, аспіранты Э. Шушкіна, Г. Печань, студэнты Ю. Брэгман, У. Коцін, У. Гашко і іншыя.

Пра нашых таварышаў

ЛЕНІНСКІ СТЫПЕНДЫЯТ

Калі я думаю пра Воўку Чарнагузава, я ўспамінаю поўныя хваляванняў і трывог дні ўступных экзаменаў. Мы, былыя армейцы, нясмелыя ў непрывычнай абстаноўцы, ускудлачаныя і недаверлівыя да крайнасці, гатовыя на кожны жарт у наш адрас адказаць дзёрзкасцю, насіліся на паверхах, не ведаючы куды сябе дзець. Усе, акрамя Воўкі. Ён у гэтых адносінах выгадна адрозніваўся ад нас. Спакойны і ўпэўнены, заўсёды акуратны і падцягнуты, ён быў варты пераймання.

Па недарэчнай выпадковасці, мы першы час мелі нейкую непрыязнь адзін да аднаго і пазбягалі знаёмства. Але прывітае армейскай службай, правераное не раз пачуццё дружбы і таварысцкасці перамагло. Мы пазнаёміліся. Потым паджартоўванні ў адрас «пяхоты» і «марака, які не бачыў мора», зблізілі нас і здружылі. Нас было трое: Воўка, Вовачка Кукраш і я. Душой гэтага трыо быў Воўка. Дзякуючы яго кампанейскаму характару мацнела наша дружба.

Потым было звычайна: лекцыі, калёквіумы, практыкумы. Першая сесія... Воўка здаў яе на «выдатна». Мы радаваліся разам з ім, хоць і раней не сумняваліся ў тым, што так і будзе.

Паступова працы станавілася ўсё больш і больш. Цяжэй стала збірацца ўтраіх, каб пабалакаць за круглым сталом пра жыццёвыя справы і паспяваць любімыя песні.

Хлопцы нашага курса вельмі паважаюць Чарнагузава за яго ўвагу да таварышаў, за гатоўнасць дапамагчы, за яго эрудыцыю.

Калі на другім курсе Валодзю абралі намеснікам сакратара камітэта камсамола, ён цалкам аддаўся камсамольскім справам. І нам, яго сябрам, было вельмі прыемна чуць добрыя водгукі пра яго работу. Тры сесіі Валодзя здаў толькі на «выдатна». І вось радасная навіна: Воўка Чарнагузаў — ленінскі стыпендыят. Як не ганарыцца такім сябрам, як не старацца ісці з ім у нагу?! Я не баюся перахваліць Воўку. Не, ён не будзе спачываць на лаўрах. Няма сумнення, што самую цяжкую для нас вясновую сесію гэтага года ён здасць таксама на «выдатна».

Нямала добрых слоў можна сказаць пра гэтага простага хлопца. А яшчэ лепш гавораць яго справы, вучоба і яе вынікі.

М. КУКАРЭКА,
студэнт 2 курса біяфака.

Сябры нашы, мужчыны!

У вядомай песні ёсць такія словы «Парни, парни, в этом наша сила...» На нашым жа курсе гэтая сіла вельмі малая. Не такая, як на чацвёртым курсе. Пэўна, ад суадносін колькасці дзяўчат і хлопцаў залежыць спецыфіка курса, так сказаць, яго духоўная атмасфера. Там, дзе хлопцаў больш, адчуваецца іх кіруючая мужчынская сіла.

Ну, а нам, пяцікурсніцам, прыходзіцца браць «уладу» ў свае жаночыя рукі. Хто сутыкаўся з жаночай логікай, той можа пацвердзіць, якая яна правільная і разумная. І ўсё ж вельмі прыемна, калі ў штодзённым жыцці курса прымаюць удзел і прадстаўнікі з мужчынскай логікай.

Дарэчы, не думайце пра нашых хлопцаў дрэнна. Многія з іх вельмі актыўна ўдзельнічаюць у жыцці курса. Гэта Грачоў, Стасевіч, Кароль, Ніжко, Стэфановіч, Смальянінаў, Стыдэль. Ёсць, праўда, такія, хто не разумее сэнсу слова «мы». Такім прыхільнікам слова «я» быў і пакуль што застаецца Васіль Валністы. Малавата душы ўкладвалі ў грамадскую работу Вейнер, Паўлюцін, Кандрацюк, Палякоў.

Ёсць на нашым курсе і сапраўдныя воіны. Яны прыйшлі ва ўніверсітэт з радоў Савецкай Арміі. Служба ў арміі дала ім тую сілу, якая яшчэ больш упэўнівае ва ўласнай чалавечай годнасці. Напрыклад, Саша Ніжко заўсёды ахвотна дзеліцца сваімі ўспамінамі пра той час, калі ён служыў у радах Савецкай Арміі. Ён заўсёды з удзячнасцю ўспамінае сваіх камандзіраў.

У наш час быць у радах Савецкай Арміі — ганаровы абавязак. Пасля заканчэння ўніверсітэта некаторыя нашы хлопцы яшчэ будуць выконваць гэты свяшчэнны абавязак перад Радзімай. І мы верым, што маладыя вучоныя і настаўнікі выканаюць яго з гонарам.

Ад імя пяцікурсніц
Э. ЧУХНОВА.

І СЛОВАМ ВЫХОЎВАЦЬ

Важную ролю ў выхаванні маладога спецыяліста, у фарміраванні яго светапогляду адыгрываюць лекцыі, практычныя і лабараторныя заняткі — непасрэдныя зносіны студэнтаў з выкладчыкамі. Лектар — прыклад для студэнта. Студэнт пераймае ў яго манеру трымацца перад аўдыторыяй, манеру гаварыць, і, зразумела, асобныя выразы — правільныя і няправільныя.

Не сакрэт, што мова студэнтаў, асабліва першакурснікаў, засмечана дыялектызмамі, вульгарызмамі і г. д. Вось дзе спатрэбілася б правільная, пісьменная мова лектара! Большая ж частка з нас, студэнтаў біяфака, пасля заканчэння ўніверсітэта будзе працаваць у школе выкладчыкамі. Настаўнік перш за ўсё павінен умець гаварыць правільна. Аднак не ўсе нашы выкладчыкі звяртаюць увагу на мову студэнтаў і нават на сваю ўласную. Што могуць даць студэнтам, напрыклад, такія выразы, як «использовывать время», «константировать факты» і г. д., якія мы чуем на лекцыях па гісторыі КПСС, хіміі і іншых. Справа даходзіць да смешнага: «Пры спальванні арганічных рэчываў у нас з вамі заўсёды выдзяляюцца вуглякіслы газ і вада».

А многія ж нашы выкладчыкі (і ім мы вельмі ўдзячныя) не толькі правільна гавораць самі, але і сочаць за мовай студэнтаў, выпраўляюць іх памылкі. Так заўсёды бывае на практычных занятках па заалогіі бесхрыбетных, анатоміі раслін, хіміі. Калі б гэтыя заняткі былі часцей і калі б сачылі за сваёй мовай іншыя выкладчыкі, пэўна, адвучыўся б студэнт Пеця Карнавух за кожным словам казаць «значыць», як, пэўна, забыліся б многія студэнты на сваю прывычку запаўняць моўныя прагалы «мыканнем» і «эканнем», не выступалі б на сходах і дыспутах адны і тыя ж людзі, не баяліся б дакладчыкі адарваць вока ад «шпаргалак».

Э. ВІЛКС.

В. а. рэдактара В. І. ДУБОВІК.

Адрас рэдакцыі:
Мінск, Універсітэцкі гарадок, галоўны корпус, 212. Тэл. 2.07-19.

Друкарня Белсаўпрофа.
УАТ 07727. Тыр. 2000. Зак. 2147.